

SZÁSZRÉGEN 'ES VIDÉKE

KULTÚRA •
EGYHÁZ •
KÖZÉLET

XIV. évfolyam 10. (164.) szám, 2012. október

Felújított és megáldott templom

A változó idők óhatatlanul hozzák magukkal a szükséges változásokat, változtatásokat is. A szászrégeni római katolikus templomot 1784-ben szentelték fel, és azóta többször kellett a javítására, újítására figyelmet fordítani.

Isten kegyelméből a Boldogságos Szűz tiszteletére szentelt templomot az elmúlt három évben újból hosz-

szas és alapos újítási munkálatoknak vetették alá. Ily módon került szeptember 8-án, templomunk búcsúünnepén annak újbóli megáldására, mely alkalomból nagytiszteletű Potyó Ferenc gyulafehérvári általános helynök végezte a szertartást és mondott szentbeszédet.

Az orgonahangtól és kóruszólamoktól átszellemülten imádkozott együtt közösségünk és a vendég zarándokok, hogy hálat adjanak és áldást kérjenek. A Jertek áldjuk Istent, zengjen szép zsoltár kezdetű kórusmű méltó nyitánya volt a nagyszabású ünnepségnek.

A szentmise bevezető részében Balla Árpád szászrégeni plébános ismertette a templomépítés történetét, a városban korábban már létező katolikus templomok sorsát, dr. Ferenci Sándor gyulafehérvári teológiai tanár kutatásaira és nemrégien megjelent könyvére hivatkozva. Ezen kutatások és feltárások szerint a szászrégeni katolikusok örök templomépítőknél mondhatók, hiszen az Árpád-kortól kezdődően a város mindig büszkélkedhetett saját építésű katolikus templommal, nem is eggyel.

A legrégebbi katolikus templomtorony a mai magyarrégeni református templom helyén állt 1857-ig, ez a torony az Árpád-korból származott. A reformáció

A római katolikus plébánia templom

hogy a templom 1330 körül épült Szűz Mária tiszteletére. A két templomon kívül városunkban még négy kápolna szolgált csendes imahelyként. A négy kápolna az úgynevezett vásári szentek tiszteletére épült, nem véletlenül, hiszen Régenben komoly üzleti, kereskedelmi élet folyt. A Szent Zsuzsanna-kápolna a jelenlegi református templom közelében, de az is lehet, hogy annak helyén állt. A Szent Pongrác-kápolna a Kút utcában, a Szent Széver-kápolna Bodogáj és Kont környékén, míg a Szent Lőrinc-kápolna a mai evangélikus temető közelében állt.

Jelenlegi templomunkat 1736-ban kezdték építeni, de az anyagiak hiánya miatt ekkor csak a szentély készült el. Később, amikor a Habsburg-hatalom nagymértékben segítette a katolikus restaurációt, újra elkezdődtek a munkálatok, a tulajdonképpeni templomépítés 1779-től indult be. 1784-ben, pünkösd 4. vasárnapján, június 24-én szentelte fel nm. és ft. Battyányi Ignác erdélyi püspök. „Gyökereink megismerése erőt ad ahhoz a nagy feladathoz, hogy felnőjünk elődeink nagyszerű emberségéhez és kereszténységéhez, amivel a hányatott múlt és keresztelkedteli mindennapok ellenére kitartottak a katoli-

idején jutott előbb a lutheránusok, majd a kálvinisták kezére, és Málnási M. József református lelkipásztor idejében bontották le, feljegyzése szerint „annak fenyegető állása miatt”.

Másik templomunk szintén a hitújítás előtt épült, ez ma evangélikus templom és a városnak „szemmértékadó” szimbóluma. Művészettörténészek vizsgálatai arra derítettek fényt,

kus hitben” – zárta gondolatait Balla Árpád plébános.

A tartalmas templomtörténeti ismertetés után elmélyülten imádkoztuk együtt az áldás alatt: szent hajlókodban téged keresünk és a Te kezéd áldását. Ez a hely az Istennel való találkozás szentélye, ahol összeér az ég a földdel – mondta homíliájában Potyó Ferenc helynök. Arra buzdított, hogy legyünk erős hitűek és ezért soha ne szűnjünk meg imádkozni. Ugyanakkor példaképnek állította a Boldogságos Szűzet, aki már a kánaáni menyegzőn azt mondta a felszolgálóknak: „Amit mond, tegyétek meg!” – és ezt mondja azóta is üzeneteiben, hogy Fiára hallgassunk. A homília misziós küldetésünkre is felhívta a figyelmet, hiszen Isten házából távozva mindannyiunknak feladatunk van. Hitelesen, természetes egyszerűséggel sugározzuk ki az evangélium örömét mindennapjainkban. Végső intésként az evangélium hirdetője az ifjú nemezdek tanítását szorgalmazta. Tanítsuk meg ifjainkat a szenvedés tudatos vállalására, készítsük fel őket a keresztény életre, hogy megtapasztalhassák, a békével viselt szenvedésből erő és kegyelem származik. „Szenvedni annyi, mint diadalt aratni...” (Babits)

A lélekemelő templomáldás ünnepi miséje köszönetnyilvánítások hosszú sorával ért véget. A Jó Isten segítsége nélkül semmi sem valósulhatott volna meg, és természetesen a hívek nagylelkű adománya és egyházi előjárónk törődése is elősegítették ezt a szándékot. Adja a Jó Isten, hogy ne csak felújított templomunkban találjuk meg az imádság csendes oázisát, hanem a szívünk mélyén is találjuk meg a csendes cellát, lelkünk szentélyét.

Elhalkult, és elhalt az orgona... / De új nesz kél most a templomfalakból. / Nem halljátok? Itt körül a falakban / Dobognak a beépített kövek. / Külön dobban meg minden kicsi kő, / És mégis, mégis egy ütemre vernek, / Egy óriási templom-dobbanással. / Isten, ha akarja, a köveket / Dobogtatja meg a szívek helyett. (Reményik Sándor: Kövek zsoltára)

Hálával a Jó Istennek, hogy e szép ünnepnek részese lehettem, merem remélni, hogy Isten e rendkívüli napon valamennyiünk szívét mélyen megdobogtatta.

KISS-MIKI MELINDA

Híres magyar tudósok, feltalálók, felfedezők (13.)

Csonka János

Ő volt a porlasztó (karburátor) egyik feltalálója, valamint a magyar motor- és gépjárműgyártás megindítója. 1852. január 22-én született Szegeden. Édesapja Tsonka Vince híres kovács volt, műhelyében orvosi műszerek, menetes tengelyek, precíziós eszközök készültek. A hetedik gyermekként született János ilyen környezetben ismerkedett a fémekkel és a gépekkel, vonzódott is ezekhez. Érdeklődése a nagyüzemekben folyó tevékenység felé vonzotta. Először az Alföld-Fiume Vasúttársaság szegedi fűtőházában, majd Pesten és Ausztriában vállalt munkát. A német mellett megtanult franciául, angolul, s e három világnyelv ismerete mellett beszélt még horvátul, szlovénul, szerbül, szlovákul, olaszul s egy kicsit románul is.

A Ganz gyár az 1880-as évek végén felkérte Csonkát az Ausztriából vásárolt gáz- és petróleummotorok átvizsgálására, beindítására. Ami a Ganz mérnökeinek hosszú időn át nem sikerült, azt Csonka János néhány hét alatt megoldotta. Ebben az időben került közelebbi kapcsolatba Bánki Donáttal, a gyár műszaki rajzolójával, akivel a következő években néhány feladaton közösen dolgoztak, közös tanulmányaik is vannak.

Ezek közül a legjelentősebb a karburátor (porlasztó). A legenda szerint Csonka János és Bánki Donát, hazafelé tartva közös kísérletezésükből, egyszer a Nemzeti Múzeum sarkán egy virágáros lányt vettek észre, aki a szájában tartott vékony csőbe levegőt fújva oldotta permett a virágjainak szánt vizet. Állítólag ez adta az ötletet, hogy megal-

Párizsi tartózkodása alatt értesült arról, hogy a budapesti József Műegyetem pályázatot hirdet gépműhelyének vezetésére. A pályázaton 32-en vettek részt, köztük több gépészmérnök. A pályázók legfiatalabbja, Csonka János nyerte el a meghirdetett állást. 1877 februárjában átvette az egyetem műhelyének vezetését. Itt alkalma nyílt, hogy a külföldön szerzett tapasztalatokat hasznosítsa. Korszerűsített gépparkjának köszönhetően jobbnál jobb, saját tervezésű szerkezeteket, gépeket állított össze.

1877-ben készítette el az első magyar gázmotort. 1883-ban tervezte meg és rá egy évre megépítette Magyarország első belső égésű motorját, amelyet az egyetem műhelyében állított össze.

kossák a porlasztót, amely a motorokban azóta is az üzemanyag-levegő keverékét állítja elő. A szerkezet a motor változó üteméhez alkalmazkodva adagolta a megfelelő keveréket. Ezen már tűszabályozás, féklevegő-bevezetés és pillangószelep volt. A jelenleg üzemeltetett sok száz millió benzinmotoron ma is olyan karburátor van, amelynek alapgondolatával – Bánki Donáttal együtt – ők ajándékozták meg a világot és elsőként szabadalmaztatták 1893. február 11-én a két évvel korábban megkezdett kísérletek alapján, gyártásra éretten. (A nemzetközi szakirodalom – a valóságtól eltérően – a francia Wilhelm Maybach 1893. augusztus 17-én szabadalmaztatott porlasztóját tartja számon.)

A kilencvenes évektől mint a Ganz gyár motorszakértője járta az egész történelmi Magyarországot és oldotta meg a belső égésű motoroknál keletkezett elakadásokat, közben számtalan nagy kapacitású munkagépet állított elő, ugyanakkor elvállalta a Törley pezsgőgyár gépkocsijainak karbantartását.

1900-ban a Magyar Posta pályázatára a Ganz gyár két, Csonka János által tervezett motoros háromkerekű levélgyűjtő triciklit készített. 1905. május 5-re elkészült az első Csonka-féle postautó mintapéldánya. Innen számítjuk a magyar autógyártás kezdetét. 150 gépkocsi készítése fűződik közvetlenül a nevéhez. A nagyobb sorozatgyártáshoz nem volt anyagi ereje. A négyhengeres, hátsó tengelyhajtású jármű 2000 kilométeres próbaúton bebizonyította alkalmazhatóságát. A megbízhatóságuk miatt Doxának nevezett, két köbméter hasznos térfogatú szállítóautókat 1906. január 15-től a postánál hasznosították. A tetszetős kivitelű, rendkívül megbízható és könnyen kezelhető postautó alapján Csonka János elkészítette a 24 lóerős személyautó-változatot is, mely 1909-ben a Berlin-Budapest-München útvonalon megrendezett megbízhatósági versenyen jó eredménnyel vett részt. 1910. augusztus 1-jén állt forgalomba az általa készített első magyar kisautóbusz.

1911-ben egy új, négyhengeres, 8 lóerős kiskocsit gyártott, amelyen számos újítást végzett. A 14 legyártott kocsiból egyet Benárd Ágoston orvos vett meg – aki kocsijával nemzetközi versenyeken is részt vett –, ami miatt „doktorkocsinak” is hívták. A kocsijait egy kanadai gyár vette meg. 1912-14 között csónakmotorok, csillefontató kismozdonyok, áramfejlesztők tervezésével foglalkozott.

Csonka János érdemeit mind a Műegyetem, mind a magyar mérnöktársadalom hálaival ismerte el, és nyugdíjazása előtt, 1924-ben, a Mérnöki Kamara feljogosította a gépészmérnöki cím használatára.

Nyugdíjaztatásakor házában alagsorában gépműhely rendezett be a saját maga készítette szerszámgépekkel. A műhely első munkásai mérnök fiai voltak. 1938-ban már 300-an dolgoztak ott. Szociális érzékenységre jellemző, hogy a harmincas évek világgazdasági válsága idején sem csökkentette az

A Csonka János által tervezett első magyar autó alkalmazottak számát, sem bérüket.

83 éves korában nyújtotta be utolsó szabadalmát egy motoros gépcsoportra, a *hordozható, szétszedhető láncfűrészberendezésre*.

Csonka János sokoldalú, gyakorlati szakember volt, mindig a tökéletességre törekedett. Elévülhetetlen érdemeket szerzett a magyar műszaki felsőoktatás gyakorlati részének folyamatos korszerűsítésével is. Világhírű műegyetemi tanárok voltak barátai és feltalálótársai, a külföldi kiválóságok közül a barátai közé tartozott Robert Bosch.

A Magyar Automobil Club választmánya a magyar autógyártás fellendítése érdekében kifejtett tevékenységéért legelőször őt tüntette ki Andrassy-plakettel. A kormány pedig kormánytanácsosi címet adományozott neki. A róla elnevezett kisbolygó a 131762 Csonka. Sírja a budapesti Farkasréti temetőben található. Emlékét több szobor, emlékmű és utca őrzi. Születésének 130. évfordulóján a Budapesti Műszaki Egyetem járműgépészeti intézetének laboratóriuma az ő nevét vette fel.

CSERNÁTONI JÓZSEF

Szászrégeni profilok

MELTZL HUGÓ filológus, nyelvész, esztéta

1846. július 31-én született Szászrégenben. Elemi iskolába szülővárosában járt, itt megtanult románul, németül és magyarul is. Tizenkét éves korában került fel Kolozsvárra az unitárius kollégiumba. Az itt eltöltött évek alatt behatóbban megismeri a magyar irodalmat és kultúrát, és megszereti a nagy forradalmár költő, Petőfi Sándor verseit. 1860-ban beiratkozik a beszercei Evangélikus Gimnáziumba, hogy tanulmányait német nyelven folytathassa. Egyetemi tanulmányait Lipcsében kezdte, ahol évfolyamtársa volt a nagy német filozófusnak, Friedrich Nietzschének. Itt ismerkedik meg Schopenhauer filozófiájával.

1866-ban Heidelbergben folytatja tanulmányait, ahol a magyar író Eötvös József fiának, Eötvös Lorándnak évfolyamtársa. Ebben a periódusban Petőfi Sándornak több mint hetven versét fordította le német nyelvre, melyek nyomtatásban is megjelentek. Beutazza Európát, majd 1872-ben doktorál pedagógiából és filozófiából, és kinevezik a kolozsvári egyetem német tanszékére tanárnak. Megválasztják az egyetem dékánjának is, majd 1894-1895 között rektorként tevékenykedik a tudományegyetemen.

Sokat utazgat (1882-1884), nemcsak Európában, hanem Afrikában is, kapcsolatokat teremtve a külön-

böző tudományos intézetekkel, barátságokat kötve a tudomány és a kultúra berkeiben tevékenykedő személyiségekkel. Meltzl Hugó sokoldalúan képzett ember volt: nyelvész, esztéta, filológus, régész, költő.

Kutatásokat folytatott a XIX. századi német filozófia terén, kutatta és elemezte Petőfi Sándor költészetét és foglalkozott az összehasonlító világirodalommal is.

Brassai Sámuellel megszerkeszti az *Acta comparationis litterarum*-ot és a *Fontes comparationis litterarum universarum*-ot – Kolozsváron szerkesztette és publikálta 1877-1890 között több nyelven, és Londonban is megjelent.

Az *Istoria literaturii* című folyóirat kuriózumnak számított abban az időben, eleinte címe hat nyelven jelent meg, majd később kilenc és tizenkét nyelven, a benne levő cikkek pedig több mint húsz nyelven. Ezáltal az ő érdeme, hogy már 1877-ben elkezdtek foglalkozni az összehasonlító irodalomtudománnyal. A folyóiratnak volt egy állandó rovata is (Petőfiána), melyben megjelentek a Petőfi Sándor költészetéről vagy költészetével kapcsolatos tanulmányok. Ugyanitt olvashattak az érdeklődők azokról a rendezvényekről, melyeknek fő alakja szintén a nagy magyar költő volt.

Meltzl Hugó több mint 120 tanulmányt és cikket írt, amelyek főleg az általa alapított folyóiratban jelentek meg több nyelven. Sokoldalú tevékenysége elismeréseként bevásárolták az *Amerikai Filozófiai Társaságba*, valamint a lipcei *Akadémiai-Filozófiai Társaság*, a *Királyi Tudományos Akadémia*, a palermói *Petőfi Társaság* és az egyesült államokbeli philadelphiai *Numizmatikai és Régészeti Társaság* tagjai közé. Élete utolsó éveiben visszavonult a közszerepléstől, keveset írt, publikált (1895 után). 1908. január 8-án hunyt el, Kolozsváron helyezték örök nyugalomra.

Publikált írásai

Acta comparationis litterarum; Fontes comparationis litterarum universarum – Kolozsvár, London, 1877-1890

Istoria literaturii comparate. Mass und methode der Philosophie in der Gymnazial Pädagogik. Leipzig, 1882
Schopenhauer bölcselemi elődei. 1875
Stellung.
A szicíliai Petőfi iskola. Kolozsvár, 1880
Akadémisch-Philosophische Sänge und Klänge. Leipzig, 1877
Petőfi Ausztriában és Ausztráliában. Kolozsvár, 1878
Edda hősénekei. Leipzig, 1882
Die Rätsel und Vexier poesie der Székler. Kolozsvár, 1878
Petőfi jelszava. 1885
Száztizenny nap Chártágó romjain. 1885
A filozófia fogalma új szempontból. 1894

Kritikai bibliográfia

Szabó Mihály: *Meltzl Hugó.* In: Reghinul cultural: Studii și articole. Vol. 2. Szászrégen, 1990, pp. 169-171.
 Meltzl Hugó. In: Georgeta Mărginean, Demeter Judit: *Profiluri reghinene: Dicționar biobibliografic.* Szászrégen, 2008, pp. 221-224.
 Pakó Benedek: *Vidékünk szülöttje: Meltzl Hugó.* In: Szászrégen és Vidéke, III. 6. (28.) sz., 2001. június, p. 20.
 Kozma Dezső: *Erdélyi utakon. Régi kolozsvári arcok: Meltzl Hugó.* Székelyudvarhely, Erdélyi Gondolat, 1997, pp. 34-35.
 Kerekes Sándor: *Lomniczi Meltzl Hugó.* 1846-1908, Budapest, 1937
Meltzl a kolozsvári Petőfi iskola megalapítója. In: Kelemen Lajos-émlékkönyv. 1957
Meltzl Hugó útja Petőfiig. In: Utunk, Kolozsvár, XXXVIII, 15. sz., 1983. április 15.
 Bányai Elemér: *Meltzl Hugó.* In: Nyugat, 1908, 3. szám.
Pallas nagylexikona. 12. k. Budapest: 1896, p. 496.
 (folytatjuk)

DEMETER JUDIT

ADY ENDRE

Őszi napnak mosolygása

Őszi napnak mosolygása,
 Őszi rózsá hervadása,
 Őszi szélnek bús keserve
 Egy-egy könny a szentelt helyre,
 Hol megváltott – hősi áron –
 Becsületet, dicsőséget
 Becsületet, dicsőséget
 Az aradi tizenhárom.

Az aradi Golgotára
 Ráragyog a nap sugára,
 Oda hull az őszi Rózsá,
 Hulló levél búcsú-csókja;
 Bánat sír a száraz ágon,
 Ott alussza csendes álmát
 Ott alussza csendes álmát
 Az aradi tizenhárom.

Őszi napnak csendes fénye,
 Tűzz reá a fényes égre.
 Bús szívünknek enyhe fényed
 Adjon nyugvást, békeséget;
 Sugáridon szellem járjon
 S keressen fel küzdelminkben
 S keressen fel küzdelminkben
 Az aradi tizenhárom.

Őszi napnak mosolygása, őszi rózsá hervadása...

Az aradi vértanúkra emlékeztünk

Őszi napnak mosolygása, őszi rózsá hervadása... címen a 13 aradi vértanú tiszteletére szervezett emlékestet a szászrégeni Humana Regun Egyesület.

A George Enescu Ifjúsági Házban tartott előadás bevezetőjeként Géczi Jancsi, a Titán együttes zongoristája lépett fel, majd a Lucian Blaga Iskola-központ Öröktűz Ápolói hagyományörző csoportja **Nekem a halál semmi** című zenés-táncos műsorát láthattuk. Az összeállítás zenei részét Székely Rozália és Géczi Jancsi munkája volt. Meglepetésben is részesült a közel 400 fős közönség, amikor a színpadon megjelent Szabó Előd, a Titán szólistája.

Nagy András, a város volt polgármestere vastaps közepette lépett a színpadra. Köszöntő szavaiban az összefogásra szólította fel a szászrégenieket, hangsúlyozva, hogy csak így őrizhetjük meg identitásunkat, ápolhatjuk kultúránkat, hagyományainkat.

– Ne adjuk fel mindazt, amit az elmúlt húsz esztendőben kiharcolt az erdélyi, a romániai magyarság. Hallassuk hangunkat a marosvásárhelyi orvosi egyetem, a Mikó kollégium ügyében, a kisebbségi és tanügyi törvény esetén. Jogainkat csak együtt, közös erő-

Csimm-Bumm

Öröktűz Ápolói

vel és összefogással tudjuk megőrizni. Merítsünk erőt a múltból, vegyünk példát történelmünk nagyjaitól, az aradi tizenhárom tábornoktól, az 56-os fiataloktól – mondta többek között Nagy András.

Wagner Henrietta, a marosvásárhelyi Petru Maior Egyetem másodéves hallgatója egy dalt szolgáltatta meg a fiatalokat, melyet ifj. Dénes József tanár határos történelmi beszámolója követett.

A Petru Maior Iskola-központ Lármátűz hagyományörző csoportja és a beresztelki Lángvirág néptáncgyűttes **Minden álom véget ér** című közös műsora Simon Szabolcs és Makkai Alpár rendezésében igencsak elnyerte a közönség tetszését.

Az Eugen Nicoară Művelődési Ház Csim-Bumm gyerek- és ifjúsági színjátszó csoportja a megszokott lelkesedéssel és pontos szövegmondással mutatta be az est címadó összeállítását. Előadásuk zenei részébe Ördög Ödön, a marosvásárhelyi művészeti iskola XII. osztályos diákja és Ördög Tímea segített be.

A Humana Regun Egyesület ezúton mond köszönetet a csoportoknak, vezetőiknek és mindazoknak, akik valamilyen módon hozzájárultak az emlékest megszervezéséhez és emlékműves lebonyolításához.

FÁBIÁN GIZELLA

Lármátűz és Lángvirág

Iskolakezdés Szászrégenben

Szeptember 21-én reggel a szászrégeni oktatási intézményekben is elkezdődött a 2012-2013-es tanév, mely egyes iskolák vezetésében változást eredményezett.

Az **Augustin Maior Gimnáziumban** Mera Cornelia helyett Bogdan Maria lett az új igazgató. Az igazgatói tisztséget ugyancsak Demeter Mária tölti be. Ami az iskoláztatást illeti, a magyar elsőben 22 gyerek fog tanulni Bíró Lilla tanítónő keze alatt, míg az előkészítő – nulladik – osztályban 12 gyerekkel Benkő Melinda tanítónő foglalkozik. Itt továbbra sem indul magyar első step by step osztály.

A **Florea Bogdan Gimnáziumban** is igazgatóváltás történt, Contiu Gheorghe nyugdíjaztatása után Boaru Camelia lett az új igazgató. Aligazgatónak Ördög Zoltán maradt. Itt 12 gyerekkel indul magyar első osztály – tanítónőjük Simon Andrea. Előkészítő osztály nem indul.

A **Petru Maior Iskolaközpontban** megmaradt a régi iskolavezetés Șerban Ștefan igazgató, Bøjte Vilmos és Pantelimon Cristina igazgatók személyében. Itt Bartha Kinga tanítónő vezetésével 17 magyar első osztályos fog tanulni. Gyerekhiány miatt itt sem indulhat magyar nulladik osztály.

Az **Alexandru Ceușianu Gimnáziumban** is maradt a tavaly kinevezett vezetőség Timus Jan igazga-

tó és Ungvári Emese igazgató személyében. A gimnáziumban egy magyar első osztály indul 17 gyerekkel, Kislaki Eunika tanítónő osztályában. Előkészítő osztály is indul 22 gyerekkel.

A **Lucian Blaga Iskolaközpontban** sem volt igazgatócsere, továbbra is Silaghi Melinda tanárnő vezeti a volt 2-es számú líceumot. Aligazgató Pescăruș Teodor maradt.

Silaghi Melinda, a Lucian Blaga Iskolaközpont igazgatója elmondta, hogy az idén csak két magyar IX. osztály indul, a filozófia és turizmus szakon 29-29 diákkal, a társadalomtudományok szakra bejutott gyerekeket szétosztották az említett két osztályba.

Ami a javításokat illeti, a főépület második emeletén teljesen kicserélték a nyílászárókat termopán ablakokkal. A befektetést – mintegy 33.000 lejt – az önkormányzat állta. Az iskola saját költségvetéséből megjavította a B épületszárny tetőszerkezetét, ugyanitt két emeleten rendbe tették a fűtést, 5 termopán ablakot tettek, átrendezték a pszichológia-kabinetet és kerítést építettek az iskola hátsó részében. A javítások összértéke eléri a 33.000 lejt.

A **Petru Maior Iskolaközpontban** – ami a felső tagozatot illeti – egy magyar IX. osztály indul 25 gyerekkel a matematika-informatika szakon.

FÁBIÁN ANDRÁS GY.

60 év távlatából...

Szeptember elsején napsütéses, őszirozsás volt a délelőtt a szászrégeni magyar tanítóképző napján. Az emlék, a szeretet és a hála mágnesként gyűjtötte össze közelebből, távolabbról, sőt nagyon messziről is azokat, akiket Szászrégen városa valamikor édesgyermekének tekintett. Magunk mögött tudott éveink számához mérten igyekeztünk megjelenni az ünnepélyen, tudtuk, éreztük, vár minket a kedves alma materünk, várnak egykori diáktársaink, akiktől elváltunk ugyan 1952-ben, de lám, nem örökre. Álmaink iskolája most is a régi. Éreztük, messzire néző ablakszemei kísérték útjainkon ennyi éven át. Érkezésünkkor a város díszes parkja pihenőt kínált számunkra. Virágszálai hálásan bólogattak azokra, akiknek serény, ifjú kezei egy köves piacert igyekeztek széppé tenni. Íme, „a mű kész, az alkotó pihen”. Az idő szekere elszaladt, az Istenszéke felőli júniusi szél elfújta az iskola diákjait erre-arra, messzire, valahova...

Évente azért visszatérünk, meglátogatni kedves városunkat, benne iskolánkat és természetesen egymást. Minket szoros kapocs csatolt egyé, hiszen mi voltunk iskolánk építői, szepítői, annak reményében, hogy tanintézetünknek hosszú élete lesz.

A háború utáni nincstelenség, a tanszer, ruházat, élelem hiánya testvérré kovácsolt bennünket, olyannyira, hogy az utolsó falatunkat is megosztottuk egymással. Így lettünk a nehéz, de szép emlékek örök hordozói.

Megérkezünk most is, 2012-ben. Itt töltöttünk egy feledhetetlen, szép napot egykori városunk, iskolánk ölelő karjai között. Szívünk a régi, alkatunk egy mostani öregdiáké. Nehéz az egymásra ismerés, hisz az élet ekéje mély barázdákat húzott fiatalos arcunkra. A „krétapor” évről évre egyre jobban belepte szőke, barna hajunkat. Sokan megjelentünk, és akik távol maradtak, sajnos, igazoltan hiányoznak. Íme, kedves iskolánk, helyünket becsülettel megálltuk. A kezünkbe adott tudás fáklyájával világítottunk évtizedek át, míg nekünk is az utolsó órára csengetnek be. Ez idő alatt oktattunk, neveltünk kicsiket, nagyokat, írástudókat, analfabétákat. Tanítói hivatásunkat szívünkbe vésték áldott emlékü tanáraink, sokat hangoztatva: „a mi munkánk hivatás”. Találkozónk alkalmával is borítsa hálánk koszorúja az örök hazába távozott tanáraink sírját, itt, ott, valahol... Azoknak pedig, akik még életben vannak, kívánunk az egészség kosarából gazdag ajándékot.

Számunkra Régen városa a szeretetnyújtás, a megértés jelképe volt és marad. Köszönjük, hogy gyermekeiként befogadott minket, nemzetiségre, vallásra való tekintet nélkül. A benne tanuló diáktársainknak, évi találkozóink megszervezőinek kevés a köszönjük szó. Őket szívünkben magunkkal visszük nagyvárosokba, hegyes-völgyes kis székely falvacskákba. Kik ma a csillagok ösvényén kísérték minket, velünk voltak, maradnak az utolsó csengőszóig.

Apró léptekkel ugyan, de elballagunk hazafelé a gyémánttalálkozóról. Következő találkozásaink

időpontja tovaszálló éveink miatt már bizonytalan, de lelkünkben még él a remény. A Régenbe vezető utat már jól ismerjük, egymást feledni nem akarjuk. Fáj ugyan a bizonytalanság, de hulló könnyeink ellenére halkan énekeljük:

„Viszontlátásra hát, viszontlátásra hát...”

**BIRTONNÉ PÉTER EMESE-KATALIN
NY. TANÍTÓNŐ, SZÉKELYVÉCKE**

Hogyan neveljük (33.)

Iskolán kívüli tevékenységek – a bezúfolás hátrányai és előnyei

A jóból is megárt a sok – ismerjük a népi mondást. Ez természetesen vonatkozhat a tárgyi halmozásra, de ugyanakkor a túlzásba vitt tevékenységek halmozására is. Iskolakezdés idején gyakran találják szembe magukat mind a szülők, mind a diákok a megannyi tevékenység kipróbálásának lehetőségével. Iskolán kívüli tevékenységek jócskán kínálóznak.

A szülő tapintatos beleszólása ilyenkor nagymértékben szülhet jó döntést. Természetesen a bölcs döntés kellő körültekintést is igényel és alapos odafigyelést: mit kedvel a gyerekem, miben telik öröme, mit tesz szívesen szabad idejében? Az a szülő, aki mindezeket figyelembe veszi és egyeztet gyerekével, arra is kell vállalkozzon, hogy ebben a tevékenységben támogatja is őt. Az iskolán kívüli tevékenységek nemcsak az öröm, hanem a kimerültség forrásai is lehetnek. Rendkívül fontos tehát a mértékletesség akkor, amikor gyerekünkhöz heti programjának kialakításán gondolkodunk. Van gyerek, aki mindent kipróbálna, mindenben részt venne, szinte megfeledezve arról, hogy a tanulás a legfőbb feladata. A pedagógus tisztában van azzal, hogy a gyerek sokat képes tanulni iskolán kívüli tevékenységek során

is, de nem lehet elnéző a tananyag ismeretének hiányában. Hiszen a vizsgákon való számonkérés nálunk még tananyagközpontú. Indítványozzuk tehát, hogy válasszon egy vagy két tevékenységet, azt végezze kitartóan, következetesen.

A nyugati pedagógiák nagyfokú szabadságot biztosítanak a gyerekeknek abban, hogy döntsön, mikor mihez van kedve. Ennek egy bizonyos fokig megvan a jótékony hatása is, ha a gyerek tudja és betartja azt, hogy minden tananyagon végig kell mennie. A szabad tevékenységeket illetően azonban nem minden esetben válik be az, ha a gyerek csapongva változtatja a számára érdekesnek tűnő tevékenységeket. Ismerek olyat, hogy a gyerek tanév elején zongorázni szeretett volna, de tanév során fúvós hangszerre váltott, sőt tanév végére már egy harmadik hangszerre szeretett volna kipróbálni. Egy olyan tanév állt mögötte, melyben végig ugratta a szüleit, tanárait, s melyben folyamatosan a szeszélyei szerint változtatta az „ezt is kipróbálom” lehetőségét.

Más esetekben inkább a szülő szeretné, ha festene, zenélne, táncolna, focizna, vagy valami hasonlót tanulna a gyereke, és előfordul, hogy a gyerek nem érez vonalmat a számára kiszemelt

tevékenység iránt. Jobb, ha ilyenkor a szülő nem erőlteti a végtelenségig akaratát, mert előbb-utóbb a gyerek teherként éli meg ezt a tevékenységet. Ha csak belegondolunk, mi magunk is eldönthetjük, milyen érzés valami olyat végezni rendszeresen, amihez semmi kedvünk és vonzódásunk nincs.

A legfontosabb talán azonban az, hogy mértékkel legyen a gyerek lefoglalva iskolán kívüli tevékenységekkel, mert „érték a mérték”, s mert a zsúfoltság tanulmányi hanyatláshoz vezethet. Nem beszélve arról, hogy jó meghagyni a gyerekeknek a gyerekkorát. Élvezze ki, s játsszon kedvére eleget. Ha pedig tényleg pluszt is szeretne, vállalkozz az áldozatot, amikor is vinni, hozni kell, vagy éppen anyagiakban igényel támogatást kedvenc időtöltése kapcsán. Ne feledjük, hogy minden tevékenység javára válhat, ha nem történik túladagolás. A mérték megtalálására és betartására kívánok kellő bölcsességet minden szülőnek, hogy támogathassa gyerekeit. A diákoknak pedig szeretetteljes ráhangolódást arra, amiben öröme és kedvük telik, és ami lelkük és szellemük gazdagodását szolgálja.

(folytatjuk)

KISS-MIKI MELINDA

Két egyházmegye lelkészeinek találkozója

„Hirdesd az igét, állj elő vele, akár alkalmas, akár alkalmatlan az idő, fedd, ints, biztass teljes türelemmel és tanítással.” (II. Tim. 4,2)

Szeptember 20-án került sor a maros-mezőségi és a görgényi egyházmegyék közös III. negyedévi lelkészértekezletére Nagyernyében.

Nagyernye egyik első birtokosa Erney István, aki 1303-ban az ország nádora volt. A Ernye határában levő libáncsmezei táborban választották erdélyi fejedelemmé 1661. szeptember 14-én I. Apafi Mihályt – értesülünk e fontos történelmi adatokról és nemcsak ezekről Komáromi István nagyernyei lelképásztortól, aki szeretettel és tisztelettel köszöntötte a megjelent esperes urakat és lelképásztorokat.

A túlszűfolt főútról letérve, felfelé haladva megragadó szépségükben tárultak fel az őszi napfény sugarainál a csendes, nyugalmat sugalló dombtetőn a református eklézsia épületei: az 1780–1788 között épült templom, melyet nem sikerült megőrizni az eredeti formájában, mert 1946-ban ledőlt a templomtorony, s a tetőszerkezet a hajórésszel együtt megrongálódott. 1951-ben a gyülekezet összefogott, újjáépítette a templomot, s ide menekítették a marosvásárhelyi Református Kollégium dísztermének szószékét és úrasztalát. Ezt a templomot 2003-ban, immár 220 évesen, holland segítséggel belsőleg és kívül ismét feljavították. Jelenleg az 1912-ben, a pécsi Angster József műhelyében készült, 2011-ben felújított orgona szól csodálatosan, melyet Dénes Előd, marosvásárhelyi VII. Szabadság utcai lelképásztor szólaltatott meg. Az ősi templomban hangzott el az igehirdetés a 2. Tim. 4:2 alapján. Igét hirdetett az immár görgényi egyházmegyéhez tartozó erdőcsinádi lelképásztor, Bálint Csaba. Hangsúlyozta az ige alkalmosságát: vajon alkal-

mas vagy alkalmatlan e lelkészértekezlet? Hol a határ e két fogalom között, illetve beszélhetünk-e határról? Mi az, ami alkalmassá vagy alkalmatlanná tehet bármit: időt, helyet, közösséget? Mély meggyőződéssel vallotta: egy biztos, Isten és igéje nem változik, mindig alkalmas és minden körülmények között alkalmazható. Számunkra alkalmatlan dolgokat Isten alkalmassá tud tenni, és az is igaz, hogy az Istentől alkalmassá tett dolgok az ember hibájából alkalmatlanná válhatnak. Reményik Sándor Akarom c. versének soraival zárta igehirdetését, kifejezve, hogy mi mindenre és mennyi formában lehet alkalmas az ember, Isten teremtménye, ha valóban Isten gyermekeként kíván élni e világban.

Az igehirdetést követően valamennyien átmentünk a lelkészi hivatal udvarára, ahol folytattuk az értekezletet. Az előadás, annak megbeszélése, illetve a végén a finom ebéd elfogyasztása a 2000-ben, gyülekezeti tagok és holland gyülekezetek együttes odaadása, munkája eredményeképpen felszentelt gyülekezeti otthonban történt. Itt hallgattuk meg Papp György református lelképásztor, teológus *Alkalmasság az alkalmatlan időkben* című előadását, aki 2010-től a debreceni Református Hittudományi Egyetemen folytat tanulmányokat. Kutatásai a rendszeres teológia és a dogmatörténet különböző kérdésköréit ölelik fel. Jelenleg Mezőörményesen végzi a lelkipásztori szolgálatot.

Érdekesítő, ismert, illetve nem annyira ismert témákról sokunkat meggondolkodtató kijelentéseket hordozó előadást hallgattunk meg. Az alkalmi igehirdetésekkel (casualia) kapcsolatos dogmatikai és hitvallási kérdésekre kerestük

a választ. Kerestük, mert egy témát a maga teljességében kell átvenni: megtanulni és gyakorolni. Így alakul ki a helyes állásfoglalás, melyre gyülekezeteinkben építeni tudunk. Előadó lelképásztor testvérünk hangsúlyozta, hogy az alkalmi istentisztelet elvárás a lelképásztor felé, s minél nagyobb az elvárás, annál távolabbi a hitvallásszerűség. Fontos tehát, hogy mindenki, lelképásztor és gyülekezeti tag megértse: az emberi igények nem állhatnak az ige elé. Az alkalmi igehirdetés két dolgot kell jelentsen: kifejezze az alkalom lényegét és cselekvésre indítsa az igehallgatókat.

A lelkészértekezletünk célja az volt, hogy a tudomány és tapasztalatcsere, az ismerkedés és bizonygató mellett olyan rendszeres teológiai segédeszközt adjon az igehirdetők kezébe, amely megkönnyíti az igehirdetést, pontosabban a felkészülést az alkalmi szolgálatokra. Ez alkalommal is kiderült, hogy ezekre a szolgálatokra (keresztelés, esketés, temetés, úrvacsora, eklézsiaüdvözés stb.) nehezebb a felkészülés, mivel hatással van a lelképásztorra egy külső gyülekezeti elvárás, ami miatt ezeken a szolgálatokon hangzanak el legtöbbször különböző eretnek-ségek.

Hiszem, hogy mindannyian tanultunk ezen a napon, sokunk gondolatvilágában megszületett a vágy: ilyen és hasonló témákkal mindig alkalmas lenne foglalkozni, hogy gyülekezeteink részére írásszerű, igeszzerű, hitvallásszerű, gyülekezetszerű és időszzerű igehirdetések hangzódjanak el.

Mindenekért Istennek legyen dicsőség.

TAKÁCS MALVIN
REF. LELKÉPÁSZTOR,
MAGYARÓ

A reformáció: kegyelem

Nem szeretjük, nem tetszik, ha rá vagyunk utalva valakire. Érzéseink, elképzeléseink, gondolataink, akaratunk tiltakozik ellene. Sajnos Istennel szemben is megvan ez a büszkeségünk, pedig rá vagyunk utalva az Ő kegyelmére. Semmivel nem tudjuk helyettesíteni, pótolni az Ő jóindulatát, csak elfogadni, vagy kikerülni és megvetni azt.

Reformátoraink felismerték és elfogadták az Isten által nyújtott lehetőséget, s ahogy Pál apostol egykor, nem tanácskoztak testtel és vérrel (Gal 1, 16). A helyreállítás, visszaalakítás nem könnyű, sőt veszélyekkel, megpróbáltatásokkal járó munkáját, szolgálatát magukra vállalták. Naponta tapasztalták, hogy kiszolgáltatottak, de ezzel párhuzamosan azt is, hogy Isten kegyelme, jóindulata veszi körül őket. Nem szégyellték megvallani, hogy nekik és minden embernek a bűnbocsánat nagy ajándékára van szüksége, azért, hogy helyreálljon az Istennel való kapcsolat, s ennek egyetlen megoldása az őszinte bűnbánat és bűnvallás. Nem szégyellték belátni, hogy tehetetlenek a bűnnel szemben, és egyedül csak az segít, ha Ő jóindulattal lehajol hozzánk. Nem szégyellték, hogy rá vannak utalva lépésről lépésre Isten megtartó kegyelmére

Reformációra készülve és a reformációt ünnepeelve azzal a nagy bibliai igazsággal kell újra szembenéznünk, mellyel nagyon sokan találkoztak mindeddig: bűnösök vagyunk, egyedül Isten tud megtisztítani, és mi rá vagyunk utalva az Ő jóindulatára (kegyelmére).

Ha igazi reformációt akarunk, föl kell ismernünk, hogy nincsenek érdemeink Isten előtt, nem azért kapunk bocsánatot, mert valamit is felmutathatunk mentségünkre, hanem egyedül azért, mert Isten megszán és jóindulatával vesz körül. Lejárt a mentegőzés és magyarázkodás ideje, és eljött az igazi őszinte bűnvallás alkalma. A mentegőzéssel és magyarázkodással csak felszínes és rövid életű megoldáshoz jutunk, mely addig tart, amíg újra megelevenedik emlékezetünkben mindaz, amit Isten és ember ellen követtünk el.

Isten mindig látja, hogy rá vagyunk utalva az Ő kegyelmére, a nagy baj az, hogy mi nem látjuk ezt, és

**"Istennel áldása nélkül
sem magunknak,
sem a mi javainknak
jó dolga nem lehet"**

Kálvin János:
A keresztyén vallás alapvonalai 143.

azt gondoljuk, hogy a magyarázkodással és mentegőzéssel megoldásra találunk. A reformáció azt jelenti, hogy mi is kezdjük látni, teljes egészében rá vagyunk utalva Isten kegyelmére. Az igazi reformáció azt jelenti, hogy nem mentegőzünk, nem magyarázkodunk és nem hivatkozunk érdemeinkre, hanem alázattal elfogadjuk Isten jóindulatát, és kérjük, hogy bocsásson meg. Büszkeségünk tiltakozik és tiltakozni fog, eszünkbe fog jutni az, amit érdemként megemlíthetünk, s nekünk akkor dönteni kell, hogy mit választunk. A büszkeség útját, vagy az alázat útját, a kegyelem útját, vagy a saját magunk látta érdemeink útját, a magyarázkodás és mentegőzés útját, vagy az őszinte bűnvallás útját?

A szenny, a tisztátalanság kiterjed életünk minden területére. Testünk tisztaságáért mosakodással, tisztálkodással harcolunk. A bűn, a lelki szenny ellen azonban nem egyszerű harcolni, mert itt mindenekelőtt tehetetlenségünkkel találkozunk. A bűnt, mely beszenyezi lelkünket és testünket egyaránt, nem tudjuk lemosni, azt csak Isten tudja lemosni, méghozzá teljesen.

Egyedül Istennek van hatalma lemosni bűneinket és megtisztítani vétkeinktől. Önmagunk tehetetlenségével szembenézve ismerjük fel az egyedüli lehetőséget, és bizzuk magunkat teljesen arra, aki meg tud tisztítani. Isten országába csak eltörölt hűtlenséggel, lemosott bűnökkel és vétkeinktől megtisztulva juthatunk be. A reformáció tehát nem csupán földi célt tűz elénk, hanem mennyeit is. Reformáció csak ott van, ahol erre vágyakozik az Istenre figyelő ember és közhöz. Vágyakozunk Isten országá után, keressük

annak lehetőségét, hogy megszabaduljunk bűneinktől, és ugyanakkor nézzünk szembe tehetetlenségünkkel és fogadjuk el Isten bűnbocsátó kegyelmét. Bűnbocsátó kegyelmében ott van hűtlenségünk eltörlése, bűneink elmosása és vétkeinktől való megtisztulásunk. Mindez azért van, mert „Jézusnak, az Ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől”. (1 Jn 1,7)

A reformáció: kegyelem, s ez ma is azt jelenti, hogy számunkra nincs más út, csak az Isten szeretetének útja. Ezen az úton állandó

reformáció van. A bűn eltorzított, de Ő visszaalakít a maga képére és hasonlatosságára, mi eltévedtünk, de Ő helyreigazít tévelygéseinkből, magunktól csak engedetlenkedni tudunk, de Ő engedelmességre formál. Ennek elfogadására kérjük Tőle alázatot, mert a reformáció: kegyelem, a reformáció arra tanít, hogy Isten jóindulattal fordul felénk.

A reformáció ünnepén kérjük Istent mély alázattal: segíts, Uram, helyesen dönteni, hogy lássam, mennyire rá vagyok utalva a Te

kegyelmedre, jóindulatodra, hogy az alázat és a bűnvallás útját tudjam választani. Segíts meglátni, hogy a régi nagy reformáció, amire emlékezünk és a mai – szívekben és közösségekben létrejövő – reformáció csak úgy történhetett és történhet meg, hogy a Te kegyelmed munkálta és munkálja. Taníts fölismernem, hogy miképpen akarsz használni engem is azon a helyen, ahol élek.

**SZÉP EDUÁRD LELKIPÁSZTOR,
BERESZTELKE**

„Boldogok a halottak...”

Olvasandó: Jel 14, 13.

Halottak napja körül talán gyakrabban fordul elő, hogy eszünkbe jutnak elhunyt szeretteink. Családi együttléteink, vagy akár találkozások alkalmával felelevenednek emlékeink, és azok közül a szépet, a nemest, a jót igyekszünk egymással megosztani.

Mindezek jegyében nálunk, reformátusoknál is előfordul, hogy elhunyt szeretteinket, ismerőseinket boldogoknak nevezzük. A „megboldogult” nagymamáról, nagytatáról, édesapáról, édesanyáról, rokonról beszélünk. Kissé egyoldalúan közelítjük meg a kérdést, amikor az igevers első felére teszünk csupán a hangsúlyt. Ezért nagyon fontos, hogy helyesen értsük mindazt, amit itt a Jelenések könyve elénk tár. Az égi hang nem általánosít, nem azt mondja Jánosnak, a Jelenések könyve írójának, hogy minden halott boldog, ezt sehol sem mondja a Szentírás. Az égi hang azt helyezi János szívére, hogy azok a halottak boldogok, akik az Úrban halnak meg, és csak ők nyugszanak meg fáradozásaiktól.

Kik azok a halottak, akik az Úrban halnak meg? Vajon minden halottra kivétel nélkül érvényes a mennyei kijelentés? Lelkünk mé-

lyén keressük a választ ezekre a kérdésekre. Minden ember őszintébb és komolyabb pillanataiban foglalkozik az elmúlás, a halál kérdésével, de nem mindegy, hogy hol keresi a választ, mert egyedül Isten jogosult arra, hogy eligazítson ezen a területen, hiszen Ő az alkotónk, megváltónk, s egyben az, aki örök életet ígért nekünk.

Akik az Úrban halnak meg, mindenekelőtt az Úrban és az Úrral éltek itt a földi életben. Nem halhat meg az Úrban az, aki Isten nélkül élte le az életét és halála előtt sem tért meg bűneiből. Nem halhat meg az Úrban az, aki nem vette komolyan Isten iránta való szeretetét, és annak ellenére, hogy tudta, hogy neki meg kell változni, az Úr ezt elvárja tőle, mégsem élt azzal a lehetőséggel, hogy bűneit igazán megbánja és Istennek engedelmeskedjen.

Az egyik kortárs igehirdető – Cseri Kálmán – nagyon találóan így fogalmaz: ...azok a halottak boldogok haláluk után is, akik az Úrban haltak meg. És ez azt jelenti, hogy akiknek már itt közösségük volt Jézus Krisztussal. Ez a közösség nem szakad meg a halállal, sőt még inkább elmélyül. Ezért boldogok a halottak. De jaj azoknak,

akiknek itt nem volt közösségük vele, mert a haláluk után már nem kerülhetnek vele közösségbe, ha itt az nem következett be. Ezért a Krisztusban hívó ember úgy készül a halálára, ahogyan Pál apostol: – Mert nekem az élet Krisztus, ezért a meghalás nyereség! ... Kívánok elköltözni, és a Krisztussal lenni, mert az mindennél jobb (Fil 1,21. 23). Nem meghalni mindennél jobb, hanem a Krisztussal lenni. A halálon innen is ez az igazán jó ebben a sok nyomorúsággal megvert földi életben. De mivel ez megmarad, sőt még teljesebbé válik, a haláltól is ezért nem fél a hívó, mert még közelebb kíván kerülni Krisztushoz, még teljesebb közösségben élni vele.

Akinek tehát itt a földi életben van igazi hitbéli közössége a helyette is meghalt és dicsőségesen feltámadott Krisztussal, az Őhozzá megy halála óráján.

Bárcsak elmondhatnánk Áprily Lajos szavaival:

S közel a véghez egy pátosztalan, kurta szó elég lesz, / a túlsó partot látó révülésben / a „Készen vagy?”-ra ezt felelni: – Készen.

**SZÉP EDUÁRD
LELKIPÁSZTOR**

Istenhez vezető utak

A vallás a belső szellemi állásfoglalásnak, a hitnek a kifejezése. A hit is észbeli meggyőződés, de nem tudományos következtetés eredménye. Hitünk sok próbatételnek van kitéve. A vallási igazság elfogadása erkölcsi magatartást követel.

A jelenvilág egyik-másik értékét fel kell áldozni a magasabb javakért. Ehhez erőfeszítés, önmeggyőzés szükséges. Isten kegyelem formájában nyújt segítséget az Ő útjain való megmaradásunkban. A hit tehát az észnek, az erkölcsi életnek és a kegyelemnek közös java. Az utakat Ő építette ki, az ember csak rájuk talál. Az útjai hozzá vezetnek!

Megpróbáltatásainkban Isten szól hozzánk. A betegápolásban türelemre int, az önmegtagadásban szintén.

Hinni könnyű addig, amíg nem követelik, hogy áldozzunk fel valamit személyes önállóságunkból. Nehezebb hinni ott, ahol a hit bizalmi kérdéssé válik. Hamar felébred a gyanús kérdés: Nem kíván-e Isten túl sokat tőlem? Szívesen hinnénk Istennek, ha kedvünkért csodákat tenne, ha kellemetlenségeinkből kirántana. Pedig mindez az érzelmek játéka, ahol Isten pusztá eszközzé válik. Az önmagára beállított emberi természet azt várja, hogy Isten vásárolja meg bizalmunkat. Istent megismerem a kinyilatkoztatásból. Hittem és bizalmam motívuma ő maga, nem a saját érzelmem. Viszont ha arra gondolok, hogy a kinyilatkoztatás, a tanítás mellett felajánlja Isten barátságát, a bűnök bocsánatát, a lélek üdvösségét, akkor az érzelmi ráhangoltságot is megtalálom.

Csupán Eduárd: Magyarrégeni templom

A teremtésben Isten természetes kinyilatkoztatást adott magáról. Azóta a természet az emberi elme számára út Istenhez. Ő maga építette ki, ő jött rajta végig, mi csak visszatalálunk hozzá.

BUTIURCÁNÉ VORMAIR ZSUZSA

Zsembera Attila emlékére

„Aki hisz Énbennem, ha meghal is él.”

Kedves Attila. Megrendülve értesültem halálodról. Vérbeli Avântul-szurkoló voltál, s ha csak tehetted, kijöttél a csapat meccseire, amit oly nagyon szerettél és szívvel-lélekkel szurkoltál neki. Volt, amikor késtél, tíz-húsz percet, de mindig igazoltan, hiszen a munkahelyedről jöttél.

– Na, mi a helyzet? Hogy állunk? Vajon nyer ma az Avântul? – kérdezted, reménykedve kedvenceid győzelmében. Számtalanszor kommentáltuk végig a meccseket, s noha nem mindig mutattad ki, ha győzött a csapat, nagy öröm és elégtétel töltött el.

Újabb labdarúgóidény vette kezdetét, amit már sajnos nem követhetünk együtt. István, Karcsi, Zoli, jómagam és

a többiek várni fogunk, fenntartunk neked egy széket. Figyelni fogjuk a kerítés mellett leparkolt kerékpárokat, remélve, hogy egyszer csak megjelenysz, feljössz a lépcsőn és lekezelysz mindenkivel, úgy, ahogyan szoktad. Hiányozni fogsz, kedves Attila, s valahányszor az Avântul győztesen vonul le a pályáról, kegyelettel és szeretettel gondolunk rád.

– Nehéz volt, de valahogy ezt a győzelmet is kikínlódtuk – szoktad mondani a sikeres mérkőzések végén.

Isten veled, nyugodj békében!

SZABÓ ANTAL

Barátom volt...

Lupa Vasile emlékére

Közmondás, hogy az ember a testvérét nem választhatja meg, de a barátját igen. Vannak barátkozó típusú emberek, akik szeretik a másik ember társaságát. Ilyen volt Lupa Vasile, a Hora hangszergyár dolgozója is. Sajnos, őt a nyáron, augusztus végén a katolikus temetőben elhantolták.

1958 őszén Vaszival együtt töltöttük a régi hangszergyárban (a vasúti sorompó melletti épületében) a két hétig tartó gyakorlati vizsgaidőt. Akkoriban a szakmunkásokat a gyakorlati munka értékelése szerint alkalmazták. Szigorú szakemberek ellenőrizték a kész munkát. Ezt a szigorúságot és a minőségi munka igényességét bizonyítja az is, hogy a 16 jelentkezőből csak négyünknek volt jó a bütordarabja, pedig a gyárnak akkor igen nagy szüksége volt szakemberekre.

Én a kommunista rendszer fekete báránya voltam, 1957-ben visszaadtam a párttagjelöltségi könyvet. Emiatt, egy hónapi munka után, az üzemi párttitkár javaslatára kirúgtak a gyárból. Lupa Vasile akkor bátran szólott értem, mondván, hogy még a börtönbüntetést letöltött embereknek is joguk van a fizikai munkához. Egy technikus diplomával rendelkező dolgozónak meg kell adni a lehetőséget a munkára, a szocialista társadalomba való beilleszkedésre. Visszaettek, de mindig szemmel tartottak. Talán ezért kellett munkaszolgálatos katona legyek két évig. De az is jó volt valamire, megszoktam a kemény fizikai munkát. A civil életben már szórakozásnak tűnt a hangszergyári munka.

Közben Lupa Vasile szakmailag szépen fejlődött, csoportvezetőként dolgozott nyugdíjazásáig. Beosztott munkásaitól megkövetelte a jó munkát, de ennek ellenére nem adta a nagy főnököt, hanem velük együtt dolgozott, maga járt elől jó példával. Ezért a munkáját a gyár vezetősége és a szakszervezet is értékelte, többször is kitüntették.

Vaszi a mindennapokban, a munkásemberek megítélésében és a velük való bánásmódban, egész életvitelében és magatartásában a kedvességet és a szeretetet sugározta. Ezért volt sok román, magyar és szász barátja, akiket igen megrendített hosszú, nehéz betegsége és halála. Igen fájdalmas elveszíteni egy hozzánk közel álló, igazi jó barátot. Szerény, áldott jó ember volt, nem maradt adósa szereteteinek.

Nyugodj békében, drága barátom.

FARKAS DOMOKOS NYUGDÍJAS

Sárika néni kérése

Az a kérésem, ha majd eltávozom (hogy finoman fejezzem ki magam), akkor vidám dolgokra emlékezzetek rám gondolva – és most jön a kérés: olvassatok fel egymásnak bármelyik költőtől egy verset! Még nincs „veszély”, csak a biztonság kedvéért kérem a „jussomat”. Az életem legnehezebb pillanataiban a vers segített élni.

Áprily négy sorosát az osztálynak, az A, C-nek is, ajándékkul küldöm szeretettel.

„Még nem szabad meghalni. Nem.

Teremj agyam, lüktess, szívem.

*Érhess időt, amely derít,
békességes kort, emberit.”*

**Meg nem szűnő szeretettel oszítok,
Sárika néni**

Drága Sárika néni! Megértettük a kívánságát és ígérjük, hogy teljesíteni fogjuk, ha élünk. Mi pedig kívánjuk, hogy még sok boldog, gondtalan évet éljen kedves családjában körében.

Mi mindnyájan a IV. A, B, C osztályból

Petelei történetem

Hivatalos ügyben a helyi tanácshoz kellett mennem Petelébe, apám szülőfalujába.

Elterveztem, hogy mikor, milyen napon fogok menni. Sem vonat, sem busz nem jöhetett számításba, mivel vagy igen korán, vagy igen későn indultak. Így hát maradt a maxitaxi. Megegyeztünk, hogy hol tegyen le, mivel jó pár éve az autók nem mennek be a faluba, elkerülik azt. Végül a sorompónál szálltam le, de megbántam, hogy miért nem mentem tovább. Inkább ott szálltam volna le, ahol van az új, rögtönzött állomás, ahol van egy ösvény is befelé a faluba, közel egy km-es gyaloglást takarítottam volna meg.

A házak előtti, jobb oldali járdán haladtam, amikor hallottam, hogy valaki, egy női hang, a túloldalról kiált, azaz megszólít románul. Megkért, menjek oda hozzá. Petelében a házak távol vannak az úttól, járdától, úgy 4-5 méterre beljebb építve, így nem láttam, ki szól hozzám. Átmentem az úton, a hang irányába, és egy szimpatikus, kicsi, öreg, fejkendős falusi asszonyt, anyókat láttam. Mintha anyám lett volna, de soványabb és alacsonyabb.

Kijött elé az út szélére és elkezdett mondani valamit, de annyira zavartan beszélt, annyira zaklatott volt, hogy csak szavakat értettem... Lehajoltam hozzá, megsimogattam és arra kértem, mondja el nyugodtan, mi a gondja. Erre megnyugodott, lehetett érteni, mit akar. Arra kért, hozzak neki egy veder vizet a túloldali ház elöl, a kútról. Petelében nagyon sok kút van a házak előtti téren, amelyekre lánc és veder van kötve. Sőt, egy-egy helyen pléhcsupor is, hogy aki ott elmegy és szomjas, tudjon inni.

Megkértem az anyókat, hozzon egy vedret, amiben hozhatok vizet. Nagyon fürgén bement a házba és kijött egy kicsi, ötliteres műanyag vedderrel. Kértem, hozzon egy nagy vedret, hogy abba is hozzak vizet, de azt mondta, csak ennyi kell.

A kút, amiből a vizet húztam, gémeskút volt. Egy hosszú rúdra fel volt kötve egy pléhveder, a kút elég mély volt. Nehezen boldogultam, mert a lánc állandóan rácsavarodott a vederre s a víznek fele visszaömlött a kútba, de maradt annyi benne, hogy megtelt a kicsi veder. Amikor átmentem az úton, vissza az anyókához, észrevettem, hogy néhány kapu felől figyelnek a szomszédok. Biztosan kíváncsiak voltak, hogy kinek és hova viszem a vizet.

Az anyóka elmondta, hogy már rég a kerítésnél álldogált és engem várt, hogy segítsek rajta. Megkért, vigyem be a vizet a házba, ő pedig megy, hogy hozzon nekem valamit.

A ház elsősobás, kicsi házikó volt, elég takaros, szimpatikus, tiszta vetett ággyal. Bevitettem a vizet a házba és akkor láttam, hogy mihez kellett a víz. A bejárat mellett volt egy asztal, alján polccal. Az aszta-

lon és a polcon befőttesüvegek sorakoztak, telerakva gogosárral, tormával, csomborttal, csak a víz hiányzott, hogy feltöltse az üvegeket.

Miután kissé szétnéztem a házban, nem maradtam bent, kimentem az udvarra. Fúvel benőtt udvar volt tyúkketreccel. Az udvaron kakasok és tyúkok szaladgáltak, az udvar végében elkerített kert. A kicsi, alacsony házhoz hozzá volt építve egy fából, deszkából összetakolt nyárikonyha-féleség, ez lehetett az anyóka kamrája.

Kis idő múlva az anyóka kijött a házból három gyönyörű piros gogosárral és a kezembe adta. Illatuk volt, igazi biotermékek voltak. Meglepődtem... mint ha mesebeli aranyalmát kaptam volna. Megköszöntem, megsimogattam a nénit és hazamentem. Nagyon ízletes, illatos házi paprika volt, minden falat élvezetes, és sajnáltam, hogy egyszer el fog fogyni.

Hazafelé azon gondolkodtam, hogy nekem találok-e ezzel az anyókéval. Hiába voltam mérges magamra a kerülőút miatt, most már megnyugodva, tiszta lelkiismerettel, boldogan értem haza. Örvendtem, hogy így alakult, s velem történt mindez.

Sokat gondoltam még erre a petelei esetre, amely talán nem is tűnik olyan jelentősnek, de amely meghatott. Sokszor gondoltam az anyókára is, vajon mit csinál, él-e még? Minden évben legalább egyszer Petelébe megyek adót fizetni az apám után örökölt föld után. Mikor a ház előtt elmegyek, mindig arra nézek, hátha látom az anyókat kint az udvaron. És a sors úgy hozta, hogy egyszer még találkoztam vele.

Két év múlva. Szintén adót fizetni mentem Petelébe, és hazafelé menet találkoztam egy idős román asszonnal a járdán. Köszönt, megkérdezte, hol voltam és megjegyezte, hogy nem vagyok odavalósi, mert nem ismer. Megálltunk, szóba elegyedtünk. Románul beszélgettünk. Elmondtam neki, hogy édesapám született petelei volt, adót jöttem fizetni a föld után. Érdeklődtem a petelei ismerőseim felől is. Ez az asszony a harmadik szomszédja volt az én anyókámnak, így érdeklődtem felőle is. Elmondta, hogy az anyóka egyedül él, nincsen senkije, özvegyen maradt. A kicsi nyugdíjából és a kis háztáji gazdaságból él. Valami távoli rokonai vannak valahol városban, akik ritkán látogatják.

Aztán elköszöntem az asszonytól és folytattam utamat hazafelé. Mikor a ház elé értem, utamat állta az én anyókám. Meglepődtem, mert nem gondoltam, hogy még találkozom vele. Előzőleg arra is gondoltam, mi lenne, ha megnézném, mit csinál, de hamar lettem erről, nehogy valaki félreértse a látogatásomat, idegen lévén.

Az anyókám látta, hogy beszélgettem a szomszédasszonyával, közben odakerült egy másik asszony is.

Valószínű szükségét érezte annak, hogy valakivel szóba álljon, így elém jött. Megkérdezte, hol jártam. Mondtam, hogy mi még találkoztunk, de erre nem mondott semmit. Elmondta, hogy egyedül él, most töltötte be a 82. évet, és elpanaszolta, hogy valaki a köténye zsebéből ellopta a pénzét, a nyugdíját.

Most nyugodtan, érthetően beszélt. Én a pénztárcámba nyúltam, kivettem 5 lejt és átadtam neki. Elvette és azt mondta, csak úgy fogadja el, ha megvárom, hogy a pénzért tojást hozzon nekem – csak úgy nem fogadhatja el. Már indult is a tojásért, de meg-

kértem, ne menjen, mert nem fogadom el. Megkérdezte, miért adtam neki a pénzt, és azt feleltem, hogy a születésnapjára, hiszen most töltötte be a 82. évet és Isten éltesse. Elérzékenyült, könnyes lett a szeme. Közben megszorította a kezemet és elköszöntünk egymástól. Ennyi volt a történet.

Remélem, még folytathatom történetemet. Lehet, még lesz alkalmam egy harmadik találkozásra is az anyókémmal. Mindenképp érdeklődni fogok felőle.

FALUVÉGI ROTH ILONA

Egy életút sorsdöntő állomásai (4.)

Aztán egy nap anyáék azzal a jó hírrel jöttek vissza, hogy végre indulunk tovább. Nem is gyalog, hanem vonattal. Sötétedés után az állomás egy félreeső részében vár az a mozdony, aminek vezetője elvállalta átvitelünket a határon. A tehervonatot román mozdonyra vitték át Biharkeresztesre, ahol magyar mozdonyra cserélték, és a román mozdony fordult vissza Nagyváradra. Hát egy ilyen mozdonyra kapaszkodtunk fel. Felpakoltuk a csomagjainkat is, behúzódtunk egy sarokba és vártuk az indulást. Aztán az is megtörtént.

Örömünk azonban nem tartott soká. Fékezés! Megállás. Új utasítás a vezetőnek. Mozdonycsere. Oroszok viszik át aznap este a vagonokat. A mozdonyvezető lélekjelenlétének köszönhetjük életünket. Mi és a mozdonyvezető társai is. Vízfelvétel ürügyén félreállította a mozdonyt, és amíg a kútnál álltak, gyorsan leugrottunk, a vasutasok ledobálták a csomagjainkat is. Egyik zsákunk beesett a mozdony alá. Anyánk utánabújt, hogy kivegye. És a hatalmas gép akkor elindult. Sötét volt, zaj. Fentről nem látták, mi történt. Gyermeki sikolyok. Fékezés. Anyánk túlélte.

Vissza a városszéli szállásra. Kálváriánk folytatódott. Pályaudvar, hideg, éhség, reménytelenség. Teltek a napok. Végre új hír, felcsillanó remény. Valaki vállalta, hogy bár csomagok nélkül, de átvisz. Anyánk örült annak is. Eddig nem akadt olyan emberre, aki két kisgyerekekkel – akár csomag nélkül is – vállalta volna a szöktetést a határon.

Éjszaka. Jól bebugyolálva, kevés kis csomaggal, kis ennilóval vártunk vezetőnkre. Sötét mellékutcákon kerülve értünk ki Nagyváradról a mezőre. Csak azt tudtuk, hogy csendben, óvatosan kell mennünk, de azt, hogy mennyi ideig tart az út, vagy milyen messze van a határ, nem. Hát vánszorogtunk a felázott, felszántott, sáros szántóföldeken. Egy védtelen asszony két gyermekkel, egy mogorva emberrel új élet felé tartott. Hosszú volt az út. Sietni kellett, megállni nem lehetett. Kimerült voltam, sírtam. Az idegen sokszor rám mordult. Durva hangjára csak még erősebben zokogtam.

A család

A férfi egyszer csak megállt. Átvitt a határon – mondta –, és elvéve édesanyám átalvetőjét, minden megmaradt pénzünket és mindazt, amit ő jónak látott, kivett belőle. Kifosztotta a koldusokat! Aztán eltűnt az éjszakában. A legnagyobb kincsünket, az életünket szerencsére meghagyta. Összebújva sírdogáltunk még egy darabig, aztán továbbindultunk. Hol vagyunk, merre tartunk, nem tudtuk. Mentünk tovább a göröngyös szántóföldeken.

Az idő is mintha megszánta volna az éjszakában kóborlókat. Kissé kitisztult az ég. Halvány holdsugár segített utunkon tovább. Végre a végtelennek tűnő szántókról kiértünk egy földútra, amelyet egyik oldalán bokorsor szegélyezett. Tanácstalanul álldogál-

tunk egy darabig. Most merre? Jobbra vettük az irányt. Vánszorgtunk már, mikor észrevettünk a bokrok között egy másik földutat. Rátértünk. Egy nagy szőlősbe jutottunk. A szőlősben egy gémeskút, ahol ittunk és pihentünk egy keveset. Mi, gyerekek, már szívesen maradtunk volna a kút védelmében. Anyánk indulásra biztatott, azzal a kéréssel, hogy bírjuk ki addig, amíg találunk a szőlősben egy olyan helyet, ami messzebb van az úttól. Nehogy valaki észrevegyen bennünket. Akkor majd megpihenünk. Indultunk hát. Távolságban a szőlősorok közül egy ház körvonalai bontakoztak ki a hold fényénél, halvány fény szűrődött ki ablakain. Nővérem azt javasolta, hogy menjünk a házhoz, de édesanyám lebeszélte, mondván, hátha rossz emberek laknak ott és bántani fognak. Így hát mendegéltünk tovább. Végre valahol a szőlős mélyén megálltunk. Anyánk az ott talált venyigekötegekből búvóhelyet rakott. Bebújtunk alá, és gondolom, nekünk, gyerekeknek nem kellett sok idő ahhoz, hogy elaludjunk. Szegény édesanyáknak az átélt izgalmaktól, a hol lehetünk és a hogyan tovább gondolatától nem jött álom a szemére. Örkdött felettünk.

Ez volt a szerencsénk, Távolról román szavakat hozott felénk a szél. Puska dörent, kutyák ugattak. És abból a néhány román szóból, amit megértett, sejteni kezdte, hol is járunk. Őrségváltás volt a határöröknél. A fehér falú házban valóban rossz emberek laktak. Számunkra rosszak, román határőrök. De ezt csak később tudtuk meg. Amikor újra elcsendesedett minden, anyánk óvatosan, hogy meg ne ijedjünk, felébresztett bennünket. Elgémberedett tagokkal, a szőlősorok között, a lehető legkisebb zajt ütve újra útra keltünk. Már nem mentünk vissza a szőlős földútjára, bujkáltunk, kúszva-mászva, ahogy lehetett, hogy minél messzebb kerüljünk a háztól.

Hajnalodott. Újabb akadály.

Drótkerítés. Meglapultunk a sorok között, amíg anyánk csizmás lábával akkora rést tudott vájni, amin átfértünk. Először ő bújt át, mivel a kerítés túoldalán széles árok húzódott. Mire mindkettőnket áttemelt, úgy belesüllyedt, hogy ketten is alig tudtuk kihúzni belőle. Egy kicsit megtisztogatta csizmáit, aztán körülnéztünk. Sík terepre érkeztünk. Hátunk mögött hagytuk a szántóföldeket, éjszakai szálláshelyünket, a szőlőt, benne a gémeskúttal és a csalogató fehér falú házzal. Az út, amelyen a szőlősön keresztüljöttünk, a kerítés után is folytatódott. De vajon hová vezet? Bandukoltunk és tanakodtunk. Csak mentünk, mentünk előre, hogy minél távolabb legyünk attól a helytől, ahol számunkra csak a rossz lakozott.

A reggel halvány fényénél a távolban vasútvonal körvonalai bontakoztak ki. Sínek, és a síneken egy felénk integető, kiabáló alak. Vége! Vége mindennek. Határőr! Elfogtak! Anyánkat átölelve zokogtunk, jajgattunk. És az a valaki egyre közeledett. Közeledett, integetett és valamit kiabált. Aztán anyánk csendre intett bennünket. Ha elfogtak, legalább tudjuk, kik. Magyarok? Románok? És a csendben végre megértettük, mit is üzent nekünk a felénk gyalogló ember. „Ne féljenek! – kiáltotta – Ne féljenek! Jöjjenek egész bátran! Jöjjenek! Magyar földön vannak!”

Leírni nem lehet azt az érzést, amit e szavak hallatán éreztünk. Mindhárman zokogtunk. Örömmünkben sírtunk.

Akkor már láttuk, hogy a sínek mentén vasúti őrbódé áll. A boldogságot hozó férfi pedig az ártándi őrbódében szolgálatot teljesítő vasutas volt. Az őrbódében leültetett, megkínált egy kis enni-valóval, aztán elmondta, hogy azóta figyelt bennünket, amióta átbújtunk a kerítés alatt, kiérve a sík terepre. Mivel messze voltunk, a gyász miatt ráadásul fekete ruhában is, nem tudta eldönteni, hogy ember vagy állat, amit a tá-

volban lát. Elindult hát a síneken, gondolva, ha emberek, hátha segítségre szorulnak. A segítség valóban jól jött. Végre megtudtuk, hogy eddigi küzdelmünk nem volt hiábavaló. Beszéltünk arról, hogy miért kellett elhagyni otthonunkat, mikor indultunk, kik és hogyan próbáltak meg segíteni abban, hogy magyar földre jussunk. A vasutas csendesen hallgatta beszámolóinkat, aztán elmondta, hogy az éjszaka merre jártunk, és világossá vált, hogy a mi kifosztó, morózus vezetőnk bizony nem-hogy áthozott volna a határon, de még a közelébe sem értünk, amikor magunkra hagyott. Az ór kíváncsi volt arra is, hogy honnan tudtuk az utat. Mesélte anyánk, hogy bár az éjszaka elég sötét volt, észrevette, hogy a vezetőnk gyakran nézeget ugyanabba az irányba, és igyekszik tartani a távolságot a messziről halványan kivehető oszlopoktól. Nem lehet más, csak telefonoszlop, ami vasúti sínek mellett szokott húzódni – gondolta, és miután magunkra maradtunk, ő is megpróbált azon a nyomon haladni. Azt azonban, hogy mikor, hol jártunk, nem is sejtette. Csak az éjszakai eseményekből gondolta, hogy még nem vagyunk biztonságban.

Sokszor gondolok ezekre a napokra, erre az éjszakára. Bennünket bizonyára a Jóisten vezérelt, és őrangyalunk fogta a kezünket, amikor elkerültük a biztos halált.

Miután megpihentünk, falatoztunk a jó szívvel adott elemőzsiából, a vasutas tanácsaival ellátva vettük az irányt Biharkeresztes felé. A gyakori járőrözést elkerülve, a mezőn keresztül, távol az országúttól és a vasúttól jutottunk be a faluba. Megkerestük a református tiszteletes otthonát. Miután elmondtuk, kik vagyunk, miért jöttünk, ki küldött hozzá, valóban, mint azt az őrházi jótévőnk mondotta, szívesen segített. Elszállásolt, apánknak pedig táviratozott.

(folytatjuk)

WENTZEL FERENCNÉ

A szászrégeni IKE csoport tábora Magyarországon

Augusztus 14-e és 21-e között a szászrégeni református IKE tagjai, Tamás Endre Ottó református lelkipásztor vezetésével felejthetetlen hetet töltöttek határon túli testvéreinknél, Magyarországon. Ott tartózkodásunk ideje alatt Biatorbágyon és a Balaton menti Siófokon gazdagodtunk csodálatos élményekkel.

Biatorbágyra való érkezésünk első perceitől kezdve érezhettük azt a szeretetet, ami egész héten körbevett minket, azt a melegséget, amivel vendéglátóink fogadtak. Szállást a gyülekezet néhány tagja biztosított nekünk, akik megosztották velünk lakásaikat, gondoskodva arról, hogy felhőtlenül teljen az ott töltött idő, és a lehető legjobban érezzük magunkat. Első nap a helyi református gyülekezet ifjúsága mellett alkalom adódott a város megismerésére is, hisz közösen indultunk meglátogatni Biatorbágy utcáit, nevezetesen zugait. Azonnal kialakult az összhang a két csapat között, barátságok szövődtek, és ígéretet hangzottak el, hogy majd mi is örülhetünk egy hasonló látogatásnak részükről. A fásasztó, bár kellemes napot követően mindenkire sietett nyugovóra térni, mivel másnap kora reggel indultunk Budapestre, megnézni a magyar főváros híres épületeit, helyeit. A hosszú és kimerítő sétát a Biatorbágyra való visszatérésünk után futballmeccs követte. Természetesen nem az eredmény volt a fontos, hanem az, hogy együtt lehettünk.

Biatorbágyi tartózkodásunk utolsó napján a lovardába látogattunk el, ahol ifjúsági csoportunk valami teljesen újat próbálhatott ki: a lovaglást. Felejthetetlen marad mindannyiunk számára, gyorsan ráhangolódtunk a patkók hangos dobbantására és a falusi levegő friss illatára. Az utolsó délután volt biatorbágyi nyaralásunk csúcspontja, amikor a helyi ifjakkal töltöttük el ott-tartózkodásunk legkellemesebb óráit. Énekeltünk, áhítatot hallgattunk. A közös játékok, a

Táborozók csoportja

bográcsolás, a beszélgetések közelebb vitték a két csoportot egymáshoz.

A búcsú pillanatával a szomorúság is otthonra lelt szívünkben, de bízunk benne, hogy nem ez volt az utolsó találkozás a két ifjúsági csoport között.

Szombat reggel 8 óra körül indultunk Siófokra, ahol a helyi református lelkész és családja várt bennünket. Gyors ebédet követően türelmetlenül a part felé vettük az irányt, ahol a pancsolás minden percét kiélveztük és jókedvben sem volt hiány.

Vasárnap, szokásunkhoz híven, részt vettünk a délelőtti istentiszteleten, amely egyben újkenyéri hálaadó istentisztelet volt. Az ige hirdetést Tamás Endre Ottó szászrégeni református lelkész vezette, ifjúsági csoportunk pedig valami újjal és különlegessel lepte meg a gyülekezetet, mikor úrvacsoraosztás alatt nem a jól megszokott orgona hangját hallhatták, hanem mi énekeltünk el három keresztyén dalt. Szolgálatunk elnyerte a gyülekezet tetszését, mivel szívből jött, így mondtunk mi hálát az Úrnak, amiért kirándulásunk kezdete óta vigyázott reánk. Egyértelműen a fürdés sem maradt ki a napból, ebéd után ismét a Balaton felé siettünk.

Utolsó nap, augusztus 20-án a lazítás és a szórakozás került előtérbe. A nemzeti ünnep mellett volt köztünk két születnapos is, akit megünnepeltünk. A napot a megszokott tűzijáték zárta, amit a Balaton partjáról nézhettünk. A siófoki tűzijáték, bár nem öltött akkora méreteket, mint a budapesti, ennek ellenére különleges érzelmeket pezsdített meg szívünkben.

Így telt magyarországi kirándulásunk. Köszönetet mondunk mindenkinek, aki gondoskodott arról, hogy csodálatos hetet töltsünk az anyaországban. Köszönjük szépen azon biatorbágyi családoknak, akik házukba fogadtak minket, és családtagként tekintettek ráink. Köszönjük a siófoki lelkésznek és a gondnok úrnak a szeretetét. Hálások vagyunk Tamás Endre Ottó lelkipásztornak és feleségének, hogy egész héten figyeltek ráink.

Pál apostol felhívása – Örüljétek az Úrnak mindenkor, ismét mondom: örüljétek. (Fil. 4,4) – eljutott a szívünkig. Az Úrnak vagyunk mindenekelőtt hálások ezért a lélekben felemelő és tartalmas kirándulásért.

**SZABÓ KINGA,
SZÁSZRÉGENI IKE-TAG**

VI. marosfelfalusi Gyöngykoszorú néptáncfalalkozó

VI. alkalommal került megrendezésre a marosfelfalusi Gyöngykoszorú néptánc- és népdaltalalkozó. A rendezvényt a Pápai Sándor által vezetett szászrégeni fúvószenekar nyitotta meg, majd Dénes József nyugalmazott történelemtanár, a Bíborka Egyesület elnökségi tagjának köszöntőbeszéde hangzott el. Dénes József háláját fejezte ki mindazoknak, akik a marosfelfalusi néptánc bölcsőjét ringatták, megemlítve id. Székely Ferenc, Szabó István, Demeter Ilona, Rácz Sándor, Ajtai Ferenc és Papp János nevét. Beszédében Dénes József kifejtette, hogy a szokásos világi és egyházi ünnepek mellett a Gyöngykoszorú-találkozók is fontosak a marosfelfalusi magyar közösség életében, hiszen ilyenkor a néptáncot, a népdalt, népi hagyományainkat ünnepeljük.

A csoportok felvonulása után a résztvevők a református templomban meghallgatták Vajda Domokos református lelképásztor igehirdetését.

A délután folyamán tizenegy néptáncscsoport produkciójának tapsolhatott a szépszámú közönség.

A fellépők sorát a helyi Bíborka közép csoportja nyitotta mezőségi táncokkal, majd az Apró Bíborka következett nyárádszeredai táncokkal. Ezt követően a Körtvélyfői Általános Iskola néptáncscsoportja lépett színpadra. A tizenéves diákok elismerésre méltó színvonalon mezőségi táncokat adtak elő. Csoportvezetőjük Szász Magdolna, koreográfus Szász Péter. A dicsőszentmártoni Nagy Kőkényes kalotaszegi táncokkal örvendeztette meg a közönséget – csoportvezető Gagyi Zoltán, koreográfus Varró Huba. A szabédi Fürge Lábak néptáncscsoport

A Nagy Bíborka

marossárpataki táncrendet mutatott be, csoportvezető Szilágyi Dezső, táncoktató Kásler Magdi. Városunkat a Kalangya néptáncscsoport képviselte. Nagy F. Atilla tanítványai Felső-Maros menti és széki táncokkal rukkoltak elő, színvonalas produkciót nyújtva, ifj. Kovács János koreográfálásában. A nyárádszeredai Bekecs néptáncscsoport szászcsávási cigány táncokat mutatott be. Csoportvezető és koreográfus Benő Barna. Kiváló nivójú cigánytáncot láthatunk, akár a szászcsávási cigány származásúak is megirigyelhetnék a nyárádszeredai csoport táncát. Ezek után a dicsőszentmártoni Kis Kőkényes györgyfalvi táncokat adott elő, csoportvezető Fodor József táncoktató és Vásárhelyi Mónika. A marosludasi Hajdina néptáncgyűttes mezőségi táncokat mutatott be, csoportvezető Tóth Sándor, koreográfus Kásler Magda. A segesvári Kikerics néptáncscsoport mezőmadarasi táncokkal lépett színpadra, csoportvezető Borbély Kiss László, táncoktató Varró Huba. A Gyöngykoszorú-találkozót a házigazdák büszkesége, a közkedvelt Bíborka néptáncgyűttes nagycsoportja zárta, helyi táncrenddel.

Csaknem két és fél órán át gyönyörködhattunk a tehetséges tizen- és huszoneves fiatalok táncában. A bemutatott produkciókból nemcsak a tánc tudás és a rátermettség tűnt ki, érezhető volt a magyar néptánc iránti odaadás és szeretet is. Az élőzenét Moldován Horváth István és zenekara biztosította.

Az esemény végén Kovács Hajnal a szervezők nevében megköszönte a helyi, valamint a Maros Megyei Tanács, az RMDSZ, a Communitas Alapítvány és nem utolsósorban a marosfelfalusi lelkes emberek támogatását, segítségét.

A találkozó táncházzal zárult.

A szervezők

GÉZENGÚZOK – DIÁKSZÍNPAD

II. szászrégeni diákszínjátzó-találkozó (4.)

A szászrégeni Humana Regun Egyesület és az Eugen Nicoară Művelődési Ház június 12-én másodjára szervezte meg a Gézengúzok – Diákszínpad diákszínjátzó-találkozót. A művelődési ház nagytermének színpadán hat csoport 93 színjátzója lépett fel. A múlt részben a *Fantázia* és a *Szivárvány* csoportokat mutattuk be. Következnek:

Rosszcsontok – Petru Maior Iskolaközpont

A Rosszcsontok, hogy mennyire azok, a csoport vezetője, Dénes Magdolna tanárnő mondhatná meg. Nem rosszak ők, csak gézengúzok – mondjuk mi –, mint bármelyik hasonló korosztályú gyerek.

Dénes Magdolna tanárnő:

– A csoport magáénak mondhat egy megyei első helyezést, országos második díjat, s az idén, Sepsiszentgyörgyön megszervezett országos fesztiválon dicséretet és két alakítási különdíjat kaptak.

A kis színészek VI.-os tanulók: Bartha Brigitta, Banga Anita, Biró Sándor, Brassai Blanka, Csatlós Zsanett, Csorvási Júlia, Domokos Boglárka, Nagy Andrea, Nagy Enikő, Portik Sándor.

A találkozón három rövid jelenetet mutattak be. Ezek címe: Világvége, A főszakács és Kozmetika.

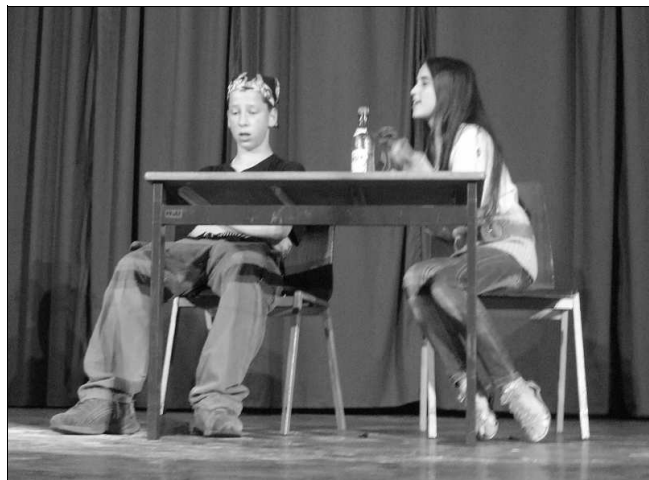
A jeleneteket Dénes Magdolna tanárnő rendezte, aki egyben a csoport vezetője, sőt az oszi is.

Csipetkék – Petru Maior Iskolaközpont

A Csipetkék is újoncok. A legkisebbek. A csoport a Petru Maior Iskolaközpont II. B osztályának diákjaiból áll.

Kiss-Miki Melinda tanítónő:

– Több alkalommal tanultunk be és adtunk elő olyan szerepeket, melyekben tehetségünket, szorgalmunkat megcsillanhattuk. Szeretjük a szép magyar beszédet, a színjátszás pedig alkalmas arra, hogy ezt a készségünket is csiszolgassuk. A tanév során előadtunk egy őszi szüretelőst néptáncal egybekötve, valamint egy farsangi néphagyományokból és népmesékből álló műsort.

Rosszcsontok

Fotó: FAGY

A csapatnak színjátzó csoportként mostanig nem volt neve, de arra gondolva, hogy sikerül az évek során e csipetnyi emberkének egy csipetnyi tehetséggel egy csipetnyi örömet szerezni másoknak: a CSIPET-KÉK nevet vettük fel.

A találkozón Az aranyalma című mesejátékot mutatták be, melyet a Tündér Ilona és Árgyelus című népmese alapján László János írt. Rendezte Kiss-Miki Melinda.

A csoport tagjai: Antal Szabolcs-Loránd, Antal Szilárd-Levente, Babos Attila-Levente, Bachman Renáta, Balázs Szabolcs-Zoltán, Bartha László-Balázs, Bartha Réka-Kinga, Bartus Tímea, Benkő Szilárd, Demeter Tímea-Antónia, Dobai Róbert, Ercsei Boglárka, Nagy Dávid István, Nagy Flórián Attila, Nagy Kriszta Mariann, Orosz Zsolt, Sándor Tihámér, Sükösd Anita, Szabados Mónika-Alexandra és Székely Loránt József.

Csim-Bumm gyerek- és ifjúsági színjátzó csoport – Eugen Nicoară Művelődési Ház

A II. Gézengúzok – Diákszínpad találkozót a műve-

lődési ház Csim-Bumm ifjúsági színjátzó csoportja, a házigazdák zárták.

Jelenleg a csapatnak 11 tagja van, harmadik osztályostól nyolcadikosig:

Biró Sándor, Portik Sándor, Ördög Tímea, Rád Ingrid, Rád Anita, Csatlós Zsanett, Fekete Hanga, Kiss-Miki Tamás, Fülöp

A Csim-Bumm

Bernadett, Fülöp Beáta és Nagy Zsolt.

Az utóbbi két évben rövid színdarabokat adtak elő, melyekben a „ma diákjának” problémáit, csínytevéseit mutatták be. Felléptek a március 15-i ünnepségen, az első szászrégeni Diákszínpad fesztiválon, az október 6-i megemlékezésén, a Kemény János színjátszó találkozón, jelen voltak az Erdőszentgyörgyön rendezett XIX. Kis-Küküllő menti színjátszó találkozón, ahol a Nevenincs történeténekeinek előadásában

az „őszinte színpadi jelenlétért” kapott oklevelet a csoport.

A tavalyi sulikomédia, a Gézen-gúzok után az idén valamivel szomorúbb, de tanulságos jelenetekkel léptek színre – szintén a diákok, a fiatalok életéből merített történetek.

A Nevenincs négy rövid történetből áll. Ezek címe: A nagy Ó, Elmegyek, A leesett és A vak lány.

A jeleneteket írta és rendezte *Fábián András*, aki egyben a csoport vezetője is.

– *Csoportom tagjai valódi gézen-*

gúzok. Igazi gyerekek, akiknek állandóan valami forr a fejükben. Imádják a mobiltelefonokat – képzelhető, milyen egy-egy próba. Csodálkoznak, hogy nem kiabálok rájuk, pedig ezt nagyon szeretnék, de nem adom meg ezt az elégtételt nekik. Igaz, hogy egyszer-egyszer fölrepül a színpadra egy-egy kulcscsomó, vagy éppen egy szék... de azért szeretem őket.

Igen, nagyon szeretem őket és büszke vagyok rájuk – vallja a csoportvezető.

FÁBIÁN GIZELLA

Köszönjük

„Ahhoz, hogy tiszteljenek, az kell, hogy tiszteletreméltók legyenek cselekedeteid.”

Dan Millman

Köszönet a II. Rákóczi Magyarságismereti Mozgótábornak, mely már 19. alkalommal megtudta szervezni ezt a csodálatos tábort!

Idén is sok határon túli magyar fiataalt vonzott. Ez a tábor arra ösztönöz minden résztvevőt, hogy minél több barátira tegyen szert és azt a két felejthetetlen hetet együtt töltse el jóban és rosszban.

A tábor rám is nagyon jó hatást gyakorolt, mert sok hasznos tudnivalót tanultam meg az ittlétem alatt. A legfontosabb az a hatalmas szeretet, amely mindnyájunkban fellobbant és ezt mi átadtuk a táboros testvéreinknek is.

Két hétig nevezetes városokat, településeket, emlékműveket, múzeumokat látogattunk meg, amelyeket nem minden nap láthattunk volna. Gazdagodott történelmi, földrajzi ismeretünk, elmélyült nemzeti tudatunk. Mindenik táborozó számára örök élmény marad, a szervezőknek köszönhetően.

TORKOS ÁKOS JÓZSEF

X. OSZT., LUCIAN BLAGA ISKOLAKÖZPONT

Első tánc táborom élménye

Egy éve vagyok tagja a beresztelki LÁNGVIRÁG néptánc csoportnak.

Táncoktatóink, akiket nagyon szeretünk: Simon Szabolcs (SIMI) és barátnője, Rácz Melinda (MELI), táncot szerveztek Erdősínádra augusztus 13-17. között.

A néptánc tanulása mellett vetélkedők színesítették a négy napos programot. A tábor egy csodálatos tábortúzzal fejeződött be.

A Lángvirág kis és nagy csoportja nevében köszönetet mondok Siminek, Melinek és Makkai Alpárnak a kitartó munkájukért, türelmükért és természetesen a sok-sok tábori élményért!

ALBERT ZALÁN

II. OSZT., BERESZTELKI ÁLTALÁNOS ISKOLA

Rejtőzködő nevek (3.)

„A szigetvári hős” – gondolom, sokan tudják, hogy ez a megnevezés **Zrínyi Miklós** nevét rejt, aki 1508-1566 között élt.

1542-1566 között horvát bán, dunántúli főkapitány volt. I. Ferdinánd híveként részt vett Bécs védelmében s több sikeres törökellenes csatában. Jutalmul a királytól megkapta Muraközt Csáktornyaival, s ezzel megalapozta családjá hatalmát. Az újjáépített Szigetvár kapitánya lett, s 1566-ban 2500 magyar és horvát katonájával több mint egy hónapon át védte a várat I. Szulejmán szultán Bécs ellen induló százezres seregével szemben. Miután a császári csapatoktól nem kapott segítséget, a megmaradt katonáival kitört a lángokban álló belső várból, és vitéz hős módjára esett el. Az ostrom közben meghalt betegségben a szultán is.

Dédunokája, Zrínyi Miklós (1620-1664) állít emléket tettének a *Szigeti veszedelem* című eposzában.

Vörösmarty Mihály *Szigetvár* c. versében így idézi a csatát és a hőst (részlet):

*„Láttam veszélyes tájadat, oh Sziget!
Előtte állott roskadozó falad,*

*.....
Kétszáz ezerrel víva meg egy marok
Népség s vitái győztesek annyiszor,*

*.....
Oh Zrínyi roncsolt képe, te vagy! Dicső
Hős hajdan a vérfergetegek között,
Rémítve villogsz most előlme
Századaink sanyarú korából:*

*Dúló vasat tart rettenetes karod,
Elszánt komolyság terjedez arcodon,
Lelkedben a szép hír, bosszúság
És kitörő harag ég szívedben.”*

(Forrás: Diákszótár)

VORMAIR BÁLINT JUDIT

G o n d o l a t o k

Szabó Mária (Szentmihályné)

1888. október 31-én született a Bihar megyei Ottományban, református papi családban. Iskoláit Debrecenben végezte, majd 1910-ben Kolozsvárra került és itt kezdődött el írói pályafutása.

„...Szabó Mária a legnőiesebb írók egyike, akinek emelkedett eszmeisége, életszemléletének tisztasága minden írásában vonzó színben tünteti fel nemes lelkületét. Regényeiben szinte állandó téma a jóság. Az a primitív, ősi lelki jóság, amely a megértés, az egyszerűség, a tisztaság, az őszinteség, az alázat.” (Sándor: Elfelejtett matuzsálem – RMSZ, 1992/772)

Kemény János már az első helikoni találkozóra meghívta. Annak ellenére, hogy csak a második találkozóra ment el, alapító tagnak számít.

Nagyon termékeny író volt. Művei: Felfelé (1925), Appassionata (1926), Napsütésben (1933), Irén évei (1934), Emberé a munka... (1935), Istené az áldás... (1936), történelmi regénytrilógiája – Lorántffy Zsuzsanna, Örök társak és Zrínyi Ilona –, másik trilógiája, a Magvető, Erik a vetés és az Aratás stb. Színdarabokat is írt és fordított. Műveit több nyelvre fordították le (angol, finn, flamand, német, román).

Az Erdélyi Magyar Irodalmi Társaság, az Erdélyi Helikon, a Berzsenyi Dániel Irodalmi Társaság, a Szigligeti Társaság, a Petőfi Társaság, a Ráskay Lea Irodalmi Társaság és a Pen Club tagja volt.

Özv. dr. Szentmihályi Gyuláné Szabó Mária író 1982. június 24-én, 94 éves korában hunyt el Leányfaluban, és kívánságának eleget téve Kékeden helyezték örök nyugalomra.

(Forrásanyag: Adamovits Sándor – A vécsi vár vendégei)

U i c c p a r á d é

Megállítja a rendőr az autót.
– Meg kell önt büntetnem, mert ez egyirányú utca.
– Rendben van, kifizetem a büntetést, aztán megfordulok.
– Itt nem lehet megfordulni.
– Akkor tolatok majd.
– Tolatni sem szabad.
– Akkor itt hagyom a kocsit.
– Csakhogy itt tilos a parkolás.
– Rendben van, akkor beszéljük meg, mennyit ad a kocsimért...
*

A bolondokházában az egyik beteg a vízvezetéknel áll és egy botra kötött madzagot lógat be a kagylóba. Az ápoló tapintatosan kérdi tőle:

– Na, hány halat fogott eddig?
A bolond rámered:
– Maga örült, a vízvezetékben!?

Az öreg székelynek 100 litert tejelő tehene van, csodájára is jár ország-világ. Kimegy a bácsihoz a

riporter is érdeklődni:
– Bácsika! Hogy lehetséges, hogy az ön tehene ennyi sok tejet ad?
– Áááá, semmiség az egész, minden a kedvességen múlik.
– ??
– Minden reggel kimegyek az istállóba és megkérdem a Riskát, hogy "Mi lesz ma vacsorára? Tej vagy marhasült?"
*

A bárban egy részeg odatámolyog egy lányhoz és megszólítja:
– Elnézést, hölgyem, azt hiszem, ön tartozik nekem egy itallal!
– En? Hogy-hogy? – kérdezi a lány meglepődve.
– Mert olyan ronda, hogy elejtettem a poharamat, amikor megláttam.
*

– Gratulálok, százados úr! – mondja az orvos.
– Mihez?
– Kitűnő állapotban van a szíve!

– Ugye?!
– Látszik, hogy ritkán használja!
*
– Te mit veszel a feleségednek karácsonyra?
– Nagy meglepetés lesz, képzeld, egy vázát vettem!
– Egy vázát? Hát az nem egy nagy meglepetés...
– Dehogyne, bundára számít!
*

Egy skót bemegy az utazási irodába, és érdeklődik a hajóutakról.
– Az első osztályú jegy 300 font, a másodosztályú 200, a harmadosztályú pedig száz – mondja az ügyintéző.
– Ennél olcsóbb nincs? – kérdi a skót.
– Nézze, a hajó után is úszhat, az ingyen van!
– Az jó lesz. Nem tudja, szoktak kidobálni valami ételmaradékot?

**AZ OLDALT ÖSSZEÁLLÍTOTTA:
FABIÁN GIZELLA**

**SZÁSZRÉGEN és
VIDÉKE**

Kiadja: a szászrégeni
KOLPING CSALÁDI
TÁRSULÁS
ISSN 1454-6183

Alapító tagok: Adorjáni László, Csemátoni József, Demeter József, Pakó Benedek, Márk Endre.

Főszerkesztő: Fábrián András György

Szerkesztőbizottsági tagok: Balla Árpád, Bartha József, Demeter József, dr. Horváth Erzsébet, Kiss-Miki Melinda, Nagy F. Atilla, Nemes Árpád, Pakó Benedek, Sárkány Kákonyi Iringó, Szabó Antal, Székely Rozália.

A műszaki szerkesztést és nyomdai előkészítést az IMPRESS KIADÓ végezte.
Weboldal: Madaras Péter

Készült a marosvásárhelyi
I. I. MUREȘAN ȘOMFĂLEAN ANDREI DORIN nyomdában.
A névvel vagy névjeggyel ellátott írásokért szerzőik felelnek.

Internet: www.regen-videke.home.ro;
E-mail: madaraspete@yahoo.com,
fandras59@yahoo.com

E lapszám a
Communitas
Alapítvány
és a Bethlen Gábor
Alap támogatásával
jelent meg.

Ára: 2 lej